

Sygn. akt I Ns 899/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Słupsku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Agnieszka Leszkiewicz

Protokolant: S. N.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 marca 2016 r. w S.

sprawy z wniosku **J. H. i M. H.**

przy udziale **T. H., (...) im. (...) z siedzibą w G., J. S. (1), A. J., N. O., D. S. (1), D. S. (2), A. S. i M. J.**

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku i zatwierdzenie oświadczenia o odrzuceniu spadku

1. zatwierdza uchylenie się przez wnioskodawców **J. H. i M. H.** od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia spadkowego w terminie i zatwierdza oświadczenia złożone w dniu 4 lutego 2016 r. oraz w dniu 15 marca 2016 r. przez przedstawicieli ustawowych A. H. i T. H. w imieniu małoletnich o odrzuceniu spadku po J. S. (2), zmarłym w dniu 18 listopada 2014 r. w S., ostatnio stale zamieszkałym w S.;

2. ustala, iż strony postępowania ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 899/15

UZASADNIENIE

Przedstawicielka ustawowa małoletnich wnioskodawców A. H. wniosła w imieniu swoich synów: J. H. i M. H. o uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego o odrzuceniu spadku i zatwierdzenie oświadczenia o odrzuceniu spadku po dziadku J. S. (2). Przedstawiciel ustawowy małoletnich wnioskodawców - A. H. jako uczestnika wskazała swojego byłego męża T. H.. W uzasadnieniu wniosku podniosła, iż nie zostało złożone oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu małoletnich, wobec braku współdziałania rodziców z uwagi na rozwód i brak zgody na złożenie takiego oświadczenia przez drugiego z rodziców, mimo uzyskania zgody Sądu Rodzinnego.

Pismem z dnia 26.10.2015 r. zgłosił swój udział w sprawie (...) im. (...) w G., wskazując, że jest wierzycielem zmarłego J. S. (2).

Postanowieniem dnia 26.11.2015 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania (...) im (...) w G. (k. 24)

Postanowieniem dnia 4.02.2016 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania J. S. (1), A. J., N. O., D. S. (1), D. S. (2), A. S. i M. J. (k. 52 - 00:17:56-00:24:13)

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 18.11.2014 r. w S. zmarł dziadek małoletnich wnioskodawców - J. S. (2).

dowód: k. 17 - odpis skrócony aktu zgonu oraz odpis skrócony aktu zgonu w aktach oraz I Ns 259/15, i Ns 74/15, IX Ns 653/15

Spadkodawca J. S. (2) pozostawił po sobie zadłużenie w znacznej wysokości.

dowód: k. 18- 23- umowa pożyczki z 18.12.2012 r. , k.52-zeznania przedstawicielki ustawowej małoletnich wnioskodawców A. H. (00:12:44 -00:15:16)

Część spadkobierców należących do kręgu spadkobierców ustawowych po zm. J. S. (2), złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku po tym zmarłym, z uwagi na istniejące długi spadkowe:

- A. H. i A. J. (córki) oraz N. O. i D. S. (1) (wnuczki) - w dniu 23.01.2015 r.

- D. S. (3) działający jako przedstawiciel ustawowy małoletnich D. S. (2) i A. S. w dniu 15.05.2015 r.

Również M. J. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku reprezentowana przez swojego przedstawiciela ustawowego (I Ns 754/15)

dowód: oświadczenia spadkowe w aktach: k. 4-5 - akt notarialny z 23.01.2015 r.

IX Ns 754/15, IX Ns 653/15, I Ns 74/15

Żona zmarłego J. J. S. w dniu 5.03.2015 r. złożyła przed Notariuszem oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza po swoim mężu J. S. (2) zmarłym w dniu 18.11.2014 r. w S., ostatnio stale zamieszkałym w S. przy ul. (...).

dowód: oświadczenie spadkowe J. S. (1) w aktach I Ns 259/15

Na skutek złożonego przez J. S. (1) oświadczenia spadkowego, z urzędu zostało wszczęte postępowanie o spis inwentarza, a w dniu 18.09.2015 r. zostało wydane w sprawie I Ns 359/15 postanowienie o zarządzeniu spisu inwentarza obejmującego spadek po J. S. (2), zm. w dniu 18.11.2014 r. w S., ostatnio stale zamieszkałym w S..

dowód: postanowienie z 18.09.2015 r. w sprawie I Ns 359/15

Wnioskodawcy J. H. (ur (...)) i M. H. (ur (...)) są dziećmi A. H. i T. H.. Rodzice wnioskodawców są po rozwodzie, w związku z czym mają między sobą słaby kontakt (są ze sobą skonfliktowani) i brak jest między nimi zgodnego współdziałania w zakresie spraw małoletnich dzieci. O długach ojca przedstawicielka ustawowa małoletnich wnioskodawców, dowiedziała się już po śmierci ojca, natomiast T. H. o nich nie wiedział, co przyznał w sprawie I. N. 285/15.

dowód: k.52-zeznania świadka A. H. (00:12:44 - 00:15:16), vide też: k. 13-16 - sprawozdanie kuratora w sprawie I. N. 285/15

W dniu 10.03.2015 r. przedstawicielka ustawowa małoletnich wnioskodawców - A. H. złożyła do Sądu Rejonowego w S. Wydziału III Rodzinnego i nieletnich wniosek o zgodę na odrzucenie spadku w imieniu małoletnich dzieci. Wniosek ten został podpisany tylko przez nią, natomiast we wniosku tym jako uczestnika wskazała ojca małoletnich dzieci - T. H.. We wniosku tym A. H. wskazała, iż w dniu 18.11.2014 zmarł jej ojciec - J. S. (2), ona jako córka odrzuciła po nim spadek w dniu 23.01.2015 r., a jej dzieci są kolejne w linii dziedziczenia.

dowód: k. 1 akt III Nsm 285/15 dowód: k.52-zeznania świadka A. H. (00:12:44)

Postanowieniem z dnia 18.05.2015 r. w sprawie I. N. 285/15 Sąd Rejonowy w S., III wydział Rodziny i Nieletnich zezwolił wnioskodawczyni A. H. oraz uczestnikowi T. H. na odrzucenie spadku w imieniu małoletnich J. H. ur (...) i M. H. ur (...) po zmarłym w dniu 18.11.2014 r. w S. dziadku macierzystym J. S. (2).

dowód: k. 9 - postanowienie (w kopii i odpisie), oraz oryginał w aktach III 285/15

Przedstawicielka ustawowa wnioskodawców - A. H. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu małoletnich J. H. i M. H. po zm. J. S. (2) na rozprawie w dniu 4.02.2016 r.

dowód: k. - oświadczenie spadkowe (k. 54)

Drugi z przedstawicieli ustawowych - T. H. złożył ostatecznie na rozprawie w dniu 15.03.2016 r. oświadczenie spadkowe o odrzuceniu spadku w imieniu małoletnich po J. S. (2).

dowód: k. - oświadczenie spadkowe (k. 86)

Sąd zważył, co następuje:

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest jednostronną czynnością prawną, do której w zasadzie mają zastosowanie ogólne przepisy o wadach takiego oświadczenia woli, z wynikającymi z art. 1019 kc modyfikacjami w odniesieniu do błędu i groźby.

Konstrukcja uchylenia się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (art. 1019 §1 kc) została rozciągnięta na sytuacje, w których pod wpływem błędu spadkobierca nie złożył żadnego oświadczenia w terminie (art. 1019 § 2 kc), a więc takie, w których w istocie spadkobierca uchyła się nie od skutków prawnych swego oświadczenia, lecz od skutków biernego zachowania się (niezłożenia oświadczenia). W tych wypadkach skuteczne uchylenie się od skutków niezłożenia oświadczenia w terminie powoduje wyłączenie działania fikcji prostego przyjęcia spadku, wynikającej z art. 1015 § 2 zdanie pierwsze kc lub, w konkretnych okolicznościach, z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 zdanie drugie kc).

Stosownie do treści art. 1019 § 1 kc jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

- 1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem,
- 2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

Natomiast zgodnie z § 2 art. 1019 kc spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Podstawą prawną uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 kc).

W niniejszej sprawie miała miejsce specyficzna sytuacja z uwagi na to, iż wnioskodawcy, jako osoby małoletnie nie mogli sami w swoim imieniu złożyć oświadczeń spadkowych - w tym o odrzuceniu spadku, a mogli to zrobić w tym przypadku jedynie ich rodzice - A. H. i T. H.. Jednakże z uwagi na rozwód - brak było woli zgodnego współdziałania między rodzicami w imieniu dobra małoletnich dzieci.

Przedstawicielka małoletnich wnioskodawców, działając w ich imieniu, skierowała sprawę do sądu - o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia w terminie, z uwagi na brak współdziałania wraz z nią przy tej czynności jej byłego męża - mimo uzyskania prawomocnego postanowienia z dnia 18.05.2015 r. w sprawie I. N. 285/15. Przy czym należy zauważyć, iż przedstawicielka małoletnich działała tu niezwłocznie po uzyskaniu wiedzy o trudnościach związanych z uzyskaniem współpracy drugiego z rodziców.

W ocenie Sądu przedstawicielka ustawowa małoletnich działała w usprawiedliwionym błędzie co do tego, iż wobec treści postanowienia z dnia 18.05.2015 r. - w którym Sąd zezwolił obojgu rodzicom na złożenie oświadczeń

spadkowych w imieniu małoletnich o odrzuceniu spadku po J. S. (2), niezbędnym jest jednoczesne złożenie takiego oświadczenia przez oboje rodziców.

Działania przedstawicielki ustawowej wnioskodawców nie uchybiły terminowi przewidzianemu w art. 88§2 kc.

W ocenie Sądu błąd ten był usprawiedliwiony okolicznościami niniejszej sprawy, tym bardziej, iż przedstawiciele ustawowi małoletnich wnioskodawców nie mieszkają razem i są skonfliktowani, wobec czego brak było jasnego przekazu odnośnie zadłużenia spadkodawcy.

Ostatecznie do złożenia takiego oświadczenia przez drugiego rodzica doszło, ale po terminie i przed sądem w niniejszej sprawie.

Zatem mając na uwadze, iż przedstawicielka ustawowa małoletnich kierowała się dobrem swoich małoletnich dzieci oraz wiedzą o długach spadkowych pozostawionych przez spadkodawcę, a przy tym nie działała z pokrzywdzeniem wierzycieli i przede wszystkim: dochowała należytej staranności przy dokonywaniu wszystkich czynności konsekwentnie zmierzających do odrzucenia spadku w imieniu małoletnich dzieci, należało zatwierdzić uchylenie się przez wnioskodawców J. H. i M. H. od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia spadkowego w terminie i zatwierdzić oświadczenie złożone w dniu 4.02.2016 r. oraz w dniu 15.03.2016 r. przez przedstawicieli ustawowych A. H. i T. H. w imieniu małoletnich o odrzuceniu spadku po J. S. (2), zmarłym, w dniu 18.11.2014 r. w S., ostatnio stale zamieszkałym w S..

Należy zauważyć, iż spadek po J. S. (2) został przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza przez żonę zmarłego (matkę przedstawicielki ustawowej małoletnich wnioskodawców - A. H.) - J. S. (1), na skutek czego toczy się postępowanie w sprawie spisu inwentarza (I Ns 359/15).

W świetle powyższych okoliczności Sąd dał wiarę zeznaniom przedstawicielki ustawowej wnioskodawców, jako prawdziwym i konsekwentnym.

W tym stanie rzeczy z mocy wskazanych powyżej przepisów postanowiono jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania postanowiono zgodnie z art. 520 § 1 kpc.